

UN ALTRE DOCUMENT INÈDIT SOBRE EL PATRIMONI RELIGIÓS DE LA POBLA DE MAFUMET (1939)

Jaume Massó Carballido
jmasso.museus@reus.cat

Ara fa sis anys, al volum 19 dels *Estudis de Constantí*, vaig publicar un article sobre el salvament del patrimoni artístic religiós a la Poble de Mafumet, en què reproduïa i contextualitzava diversos documents –del període de la guerra civil i de la immediata postguerra– que es conservaven –i que encara es conserven– a l'arxiu del Museu Nacional Arqueològic de Tarragona i a l'Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona.⁽¹⁾

Molt recentment, la historiadora Maria Elena Virgili Bertran, cap de la Biblioteca Hemeroteca Municipal de Tarragona (BHMT), em va comunicar –molt amablement– que durant la catalogació de l'important llegat bibliogràfic i documental del destacat enginyer industrial i erudit col·leccionista tarragoní Carles Babot i Boixeda (Tarragona, 1909 – Barcelona, 2000)⁽²⁾ havien aparegut diversos documents referents a la tasca de salvaguarda patrimonial portada a terme per Ignasi Mallol, al front de la Comissió del Patrimoni Artístic de la Generalitat republicana a Tarragona, així com d'altres sobre les activitats de diversos agents o delegats, a la mateixa ciutat, del Servicio de Defensa del Patrimonio Artístico Nacional franquista. Entre aquesta documentació, que millora i complementa la que és dipositada als llocs citats al paràgraf anterior, hi ha un full mecanoscrit inèdit que cal afegir als documents que vaig donar a conèixer el 2003.

El document en qüestió fou mecanoscrit en un foli, en una sola cara i amb una redacció que podem qualificar com a pròpia d'una instància o sol·licitud oficial. Al

(1) Jaume MASSÓ CARBALLIDO, "El salvament del patrimoni artístic religiós a la Poble de Mafumet (1936-1942)", *Estudis de Constantí*, núm. 19 (2003), p. 41-48 (article recollit al meu llibre *Patrimoni en perill. Notes sobre la salvaguarda dels béns culturals durant la guerra civil i la postguerra (1936-1948)*, Reus: Edicions del Centre de Lectura, 2004, p. 177-184).

(2) Vegeu, al volum *Llegat Carles Babot i Boixeda*, Tarragona: Ajuntament, 2006, pàssim, les principals dades biogràfiques del senyor Babot i el catàleg bibliogràfic de la seva donació. Agraïxo l'atenció de Montse R. Sans, de la BHMT, per facilitar-me l'escàner del document.

peu del mecanoscrit hi ha tres signatures manuscrites (la del rector de la parròquia de Sant Joan Baptista, la de l'alcalde de la Poble de Mafumet i la del cap local de Falange Española Tradicionalista y de las Juntas de Ofensiva Nacional-Sindicalista) i les empremtes de dos segells (el de l'Alcaldia i el de la Jefatura Local de FET y de las JONS, del mateix municipi, a l'esquerra de les signatures respectives). Transcripció d'aquesta instància o sol·licitud de manera textual:

At Sr. Presidente del Servicio de Defensa del Patrimonio Artístico Nacional de Tarragona. / Los que suscriben, don Antonio Bergadá Panós, Cura Párroco; don Sebastian Aymemí Coll, Alcalde Gestor y don Ramón Meseguer Portolés, Jefe Local de Falange Española Tradicionalista y de las JONS, de Poble de Mafumet, ante V.S[.] comparece[n] y respetuosamente exponen: / Que en el Museo instalado en el Palacio Arzobispal de Tarragona, existen depositadas las imágenes del Santo Cristo y de su Santa Patrona la Virgen del Lladó, las cuales fueron sustraídas de esta Iglesia Parroquial el día 22 de Julio del 1936. / Para la comprobación de que su propiedad pertenece a esta población, obra en nuestro poder un trozo de pié del Santo Cristo, el cual se encuentra sin la Cruz, y el Niño Jesus de la Santísima Virgen,⁽³⁾ qu[e] pudimos salvar del robo. / Por ser Imágenes muy veneradas en nuestro querido pueblo y por carecer de otras que las suplan, se solicita la devolución mediante los tramites reglamentarios, de las Imágenes de referencia. / Gracia que esperan merecer de V.S. cuya vida guarde Dios muchos años. / Por Dios y por España. / Poble de Mafumet 7 Marzo del 1939. / III Año Triunfal. / El Cura Parroco. Antonio Bergadá [*signatura*] – El Alcalde. Sebastian Aymemí [*signatura*] / El Jefe Local de la F.E.T[.] y de las JONS. R. Meseguer [*signatura*]

Entre altres coses, aquest “nou” document ens permet confirmar el tràmit previ a la devolució d'almenys una de les imatges, concretament la marededéu del Lledó, que es va portar a terme a Tarragona el 29 de març de 1939 (“con carácter provisional mientras no venga la orden general de entrega”), i confirmar el cognom i la representativitat de qui aleshores se'n va fer càrrec, és a dir, del cap local del *partit únic* a la Poble de Mafumet, Ramón Meseguer Portolés.⁽⁴⁾

(3) Aquesta referència explica la descripció –que, d'entrada, a mi em va semblar estranya– de “la Virgen sentada a la que faltaba ya el Niño” que aparegué a l'obra dirigida per mossèn Manuel TRENS, *Monumentos sacros de lo que fue España roja*, Barcelona: Fomento de la Producción Española, 1940, tom I, pàg. 23.

(4) Vegeu la pàgina 46 de l'article (o la p. 182 del llibre) que cito a la nota 1.

AL Sr. Presidente del Servicio de Defensa del Patrimonio Artístico Nacional de Tarragona.

Los que suscriben, don Antonio Bergadà Panós, Cura Párroco; don Sebastian Aymemí Coll, Alcalde Gestor y don Ramón Mesequer Portolés, Jefe Local de Falange Española Tradicionalista y de las JONS, de Poble de Mafumet, ante V.S comparece y respetuosamente exponen:

Que en el Museo instalado en el Palacio Arzobispal de Tarragona, existen depositadas las imágenes del Santo Cristo y de su Santa Patrona la Virgen del Lladó, las cuales fueron sustraídas de esta Iglesia Parroquial el día 22 de Julio del 1936.

Para la comprobación de que su propiedad pertenece a esta población, obra en nuestro poder un trazo de pie del Santo Cristo, el cual se encuentra sin la Cruz, y el Niño Jesus de la Santísima Virgen, que pudimos salvar del robo.

Por ser imágenes muy veneradas en nuestro querido pueblo y por carecer de otras que las suplan, se solicita la devolución mediante los tramites reglamentarios, de las imágenes de referencia.

Gracia que esperan merecer de V.S. cuya vida guarde Dios muchos años.

Por Dios Y por España.

Poble de Mafumet 7 Marzo del 1939.

III Año Triunfal.

El Cura Párroco

El Alcalde.

Antonio Bergadà

Sebastian Aymemí

El Jefe Local de la F.E.T y de las JONS.

Ramón Mesequer

Sol·licitud de devolució de dues imatges de l'església parroquial de la Poble de Mafumet, datada el 7 de març de 1939 (BHMT, llegat Babot).